

Overeenkomstig artikel 1 van de Grondwet (Σύνταγμα) is “de staat Cyprus een onafhankelijke en soevereine republiek met een presidentieel regime”, die gebaseerd is op de beginselen van wettigheid, scheiding der machten (uitvoerende, wetgevende en rechterlijke macht), onpartijdigheid van de rechtspraak en eerbiediging en bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden. De mensenrechten en de fundamentele vrijheden zijn gewaarborgd krachtens deel II van de Grondwet, dat het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens (EVRM) (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) (Ε.Σ.Α.Δ.) weerspiegelt, en krachtens artikel 35 van de Grondwet. “Het is de plicht van de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke autoriteiten van de Republiek om binnen de beperkingen van hun bevoegdheden een doeltreffende toepassing van de bepalingen van dit deel van de Grondwet te garanderen”. De wettigheid wordt niet alleen gewaarborgd door de geschreven Grondwet en de wetbepalingen, maar ook door het feit dat de regering zich ertoe verplicht de door de Grondwet opgelegde beperkingen te eerbiedigen en te waarborgen dat de wetgevende macht grondwettelijke wetten aanneemt en dat de rechterlijke macht aan de vereisten van onafhankelijkheid en onpartijdigheid voldoet.

Rechtsbronnen**1. Gemeenschapsrecht**

Cyprus is op 1 mei 2004 een volwaardige en gelijkwaardige lidstaat van de Europese Unie geworden en valt derhalve onder het Gemeenschapsrecht. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης) prevaleert het Gemeenschapsrecht boven de nationale wetgeving van de lidstaten, met inbegrip van zowel nationale wetten als de Grondwet.

Het primaat van het Gemeenschapsrecht boven de Grondwet van de Republiek Cyprus is gewaarborgd krachtens de Grondwet van de Republiek Cyprus, zoals gewijzigd door de Wet betreffende het vijfde amendement van de Grondwet (Ο περί της Πέμπτης Τροποποίησης του Συντάγματος Νόμος) (Wet 127(I) /2006), teneinde duidelijk te maken dat het Gemeenschapsrecht prevaleert boven en voorrang heeft op de Grondwet.

De Republiek Cyprus heeft de nationale wetgeving tevens aangepast aan en afgestemd op het Gemeenschapsrecht door talloze wetgevingsbesluiten vast te stellen en tegelijkertijd diverse nationale wetbepalingen in te trekken of te wijzigen, inclusief grondwetsbepalingen zoals hierboven aangegeven.

Het Gemeenschapsrecht heeft dus het primaat als rechtsbron in de Republiek Cyprus en omvat zowel de voorschriften die door de lidstaten zijn vastgesteld, waaronder de Verdragen tot oprichting van de Europese Gemeenschap en de bijbehorende protocollen en bijlagen met de achtereenvolgende aanvullingen en wijzigingen, als de voorschriften die door de instellingen van de Europese Unie zijn aangenomen in de vorm van verordeningen, richtlijnen en besluiten.

Het omvat tevens de bepalingen van de internationale overeenkomsten die de Europese Unie heeft gesloten met derde landen of internationale organisaties, algemene en fundamentele rechtsbeginselen, gewoonterecht, algemene voorschriften van het internationaal publiekrecht en de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie, op grond waarvan de fundamentele mensenrechten als algemene rechtsbeginselen deel uitmaken van het Europese *acquis*.

2. Grondwet van de Republiek Cyprus

De Grondwet van de Republiek Cyprus is aangenomen in 1960, bij de oprichting van de Republiek Cyprus, en overeenkomstig artikel 179 van de Grondwet is het de hoogste wet van de Republiek Cyprus. Sinds de toetreding van de Republiek Cyprus tot de Europese Unie en de wijziging van de Grondwet zoals aangegeven in paragraaf 1 prevaleert het Gemeenschapsrecht boven de interne grondwettelijke orde en moeten de in de Grondwet vervatte rechtsvoorschriften in overeenstemming zijn met het Gemeenschapsrecht.

3. Internationale conventies / verdragen / overeenkomsten

Krachtens artikel 169 van de Grondwet hebben bij besluit van de ministerraad gesloten internationale conventies, verdragen en overeenkomsten die bij wet geratificeerd zijn en in het staatsblad zijn gepubliceerd het primaat boven alle nationale wetgeving (met uitzondering van de Grondwet) en in geval van conflict hebben zij voorrang, op voorwaarde dat zij op soortgelijke wijze door de tegenpartij worden toegepast.

4. Formele wetten

Formele wetten zijn wetten die zijn aangenomen door het Huis van afgevaardigden (Βουλή των Αντιπροσώπων), dat de wetgevende macht uitoefent, en zij moeten in overeenstemming zijn met het Gemeenschapsrecht en de Grondwet.

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 188 van de Grondwet omvat de wetgeving die thans in de Republiek Cyprus van toepassing is de wetten die conform dat artikel van kracht waren aan de vooravond van de onafhankelijkheidsdag, tenzij enig ander voorschrift is of zal worden vastgesteld conform een van toepassing zijnde wet of is aangenomen conform de Grondwet, alsmede de wetten die na de onafhankelijkheid zijn aangenomen door het Huis van afgevaardigden (Βουλή των Αντιπροσώπων).

5. Regelgevende besluiten

Regelgevende besluiten zijn wetgevingsbesluiten die worden vastgesteld door de uitvoerende macht krachtens de haar toegekende regelgevende bevoegdheden en zij moeten in overeenstemming zijn met enerzijds het Gemeenschapsrecht en anderzijds de Grondwet en de nationale wetgeving. Deze bevoegdheden van de uitvoerende macht tot vaststelling van aanvullende rechtsvoorschriften (secundaire wetgeving) die noodzakelijk zijn voor het toepassen en uitvoeren van wetten, staan bekend als regelgevende bevoegdheden en ofschoon de wetgevende bevoegdheden in Cyprus bij het Huis van afgevaardigden berusten, hebben deze regelgevende bevoegdheden ten doel specifieke kwesties of kwesties van lokaal belang of technische of gedetailleerde kwesties te reguleren.

6. Jurisprudentie van het hooggerechtshof (Ανώτατο Δικαστήριο)

In Cyprus geldt dat uitspraken van het hooggerechtshof bindend zijn voor alle lagere rechtbanken. Daarom worden uitspraken van het hooggerechtshof die een rechtsvoorschrift interpreteren als rechtsbron beschouwd.

7. Gewoonterecht – beginselen van billijkheid

Ook het gewoonterecht (κοινοδικαίο) en de beginselen van billijkheid (επιείκεια) worden als rechtsbron gebruikt wanneer er geen andere wetsvoorschriften voorhanden zijn.

Soorten rechtsinstrumenten – beschrijving**Geschreven recht**

Grondwet van de Republiek Cyprus.

Internationale conventies/verdragen/overeenkomsten met derde landen die bij wet geratificeerd zijn en gepubliceerd zijn in het staatsblad van de Republiek en die voorrang hebben op alle nationale wetgeving, op voorwaarde dat zij op soortgelijke wijze door de tegenpartij worden toegepast.

Vigerende wetten conform artikel 188 van de Grondwet aan de vooravond van de onafhankelijkheidsdag, tenzij enig ander voorschrift is of zal worden vastgesteld conform een van toepassing zijnde wet of is aangenomen conform de Grondwet, alsmede de wetten die na de onafhankelijkheid zijn aangenomen door het Huis van afgevaardigden.

Regelgevende besluiten (Κανονιστικές Πράξεις) (verordeningen) (Κανονισμοί).

Ongeschreven recht

Jurisprudentie van het hooggerechtshof, het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Hof voor de rechten van de mens.

Gewoonterecht en beginselen van billijkheid, tenzij een ander voorschrift is of zal worden vastgesteld conform een van toepassing zijnde wet of is aangenomen conform de Grondwet.

Normenhierarchie

Sinds de toetreding van de Republiek Cyprus tot de Europese Unie geldt in de Republiek Cyprus de volgende normenhierarchie:

GEMEENSCHAPSRECHT

GRONDWET VAN DE REPUBLIEK CYPRUS

INTERNATIONALE CONVENTIES/VERDRAGEN/OVEREENKOMSTEN

FORMELE WETTEN

REGELGEVENDE BESLUITEN

JURISPRUDENTIE VAN HET HOOGGERECHTSHOF

GEWOONTERECHT EN BEGINSELEN VAN BILLIJKHEID

Het gewoonterecht en de beginselen van billijkheid zijn een Cypriotische rechtsbron en worden toegepast wanneer geen andere wetgeving/institutioneel kader voorhanden is.

Instellingen belast met de vaststelling van rechtsvoorschriften

De Grondwet van de Republiek voorziet in een strikte scheiding van de machten. De uitvoerende macht berust bij de president, de vicepresident en de ministerraad; de rechterlijke macht wordt uitgeoefend door de rechtbanken van de Republiek; en de wetgevende macht berust bij het Huis van afgevaardigden, dat het hoogste wetgevend lichaam van de Republiek is. Ofschoon het Huis van afgevaardigden het hoogste wetgevend lichaam is, heeft de uitvoerende macht de bevoegdheid rechtsvoorschriften vast te stellen die nodig zijn om de wetgeving toe te passen en een antwoord te bieden op de talloze gevallen waarin toepassing noodzakelijk is. Deze bevoegdheden van de uitvoerende macht tot vaststelling van aanvullende rechtsvoorschriften die noodzakelijk zijn voor het toepassen en uitvoeren van wetten staan bekend als regelgevende bevoegdheden.

Proces van wetgeving

Het wetgevingsproces begint wanneer een wetsvoorstel of een wet wordt ingediend. Het recht om een wetsvoorstel in te dienen berust bij de afgevaardigden en het recht om een wet in te dienen berust bij de ministers. Over alle bij het Huis van afgevaardigden ingediende wetten en wetsvoorstellen wordt eerst een debat gehouden in de bevoegde parlementaire commissie en daarna in de plenaire vergadering.

Wetten en resoluties van het Huis van afgevaardigden worden aangenomen bij gewone meerderheid van de bij de stemming aanwezige afgevaardigden en na aanneming worden ze bekendgemaakt aan het Bureau van de president van de Republiek, die ze ofwel uitvaardigt via publicatie in het staatsblad ofwel opnieuw ter beoordeling overlegt aan het Huis van afgevaardigden. In het laatste geval moet de president de betrokken wet uitvaardigen indien het Huis aan zijn beslissing vasthoudt, tenzij hij gebruik maakt van zijn grondwettelijk recht op doorverwijzing naar het hooggerechtshof, dat bevoegd is om na te gaan of de wet al dan niet in overeenstemming is met de grondwet of het Gemeenschapsrecht. Indien het hof bepaalt dat de wet conform is, wordt hij afgekondigd; zo niet, dan wordt de wet niet afgekondigd.

Wetten treden in werking na bekendmaking in het staatsblad van de Republiek of op de in de wet vermelde datum en kunnen onder bepaalde omstandigheden bij wet of stilzwijgend worden ingetrokken.

Juridische gegevensbanken

De volgende juridische gegevensbanken zijn beschikbaar in de Republiek Cyprus:

CYLAW

JURIDISCHE PORTAL VAN CYPRUS (ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ)

Is de toegang tot de gegevensbanken kosteloos?

De toegang tot CYLAW is kosteloos. De JURIDISCHE PORTAL VAN CYPRUS is uitsluitend toegankelijk voor abonnees.

Korte beschrijving

1. CYLAW

CyLaw is in januari 2002 opgericht als een gegevensbank zonder winsttoegmerk die ten doel heeft kosteloze, onafhankelijke juridische informatie over en toegang tot Cypriotische rechtsbronnen te verschaffen als onderdeel van de internationale beweging voor gratis toegang tot de wetgeving waarvan zij lid is. CyLaw bevat rechterlijke uitspraken van het hooggerechtshof en van de familierechtbank in tweede aanleg sinds 1997, voorschriften inzake burgerlijke rechtsvordering en een aantal juridische artikelen en teksten.

De in CyLaw vervatte rechterlijke uitspraken zijn in elektronisch formaat opgeslagen door het hooggerechtshof. De teksten van de rechterlijke uitspraken worden weergegeven zoals zij door het hooggerechtshof zijn uitgesproken, zonder enige interferentie of correctie.

2. Juridische portal van Cyprus

De juridische portal van Cyprus voorziet onder meer in eenvoudige toegang tot nieuwsberichten, teksten en artikelen die van onmiddellijk belang zijn voor eenieder die interesse heeft in juridische kwesties en verleent tevens toegang tot een juridische gegevensbank voor abonnees die de gegevensbanken inzake wetgeving ('Νομοθεσία') en jurisprudentie ('Νομολογία') van de Republiek Cyprus omvat.

Het wetgevingsregister (Ευρετήριο των Νόμων) bevat een register van alle vigerende en ingetrokken wetten en een register van alle gerelateerde verordeningen. Deze registers worden bijgewerkt telkens wanneer het staatsblad verschijnt.

In het jurisprudentieregister (Ευρετήριο της Νομολογίας) kan om het even welke rechterlijke uitspraak worden opgezocht aan de hand van diverse zoekcriteria.

Links

[Bureau juridische zaken](#) (Law Office)

[Hooggerechtshof](#)

[Huis van afgevaardigden](#) (Βουλή των Αντιπροσώπων)

Laatste update: 11/03/2024

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.